

LIRE, une recherche active de sens

Czytaj, i odkrywaj znaczenie

La compréhension en lecture : un constat préoccupant

Il existe un réel problème de compréhension en lecture, dans nos pays européens et dans le monde. Une frange importante de la population (20% selon le chercheur français Alain Bentolila) reste aujourd'hui « **illettrée** » dans la mesure où elle peut déchiffrer des mots, des phrases courtes, mais se révèle incapable de saisir le sens d'un texte court et simple parlant de choses de la vie courante. Et si l'on envisage la réception de textes plus longs, plus complexes et surtout de textes présentant une grande part d'implicite ou des éléments à valeur symbolique, le nombre de mauvais lecteurs s'accroît considérablement.

Les problèmes d'apprentissage en lecture

La lecture n'est pas innée, elle est le résultat d'un **apprentissage guidé**. Dans nos pays, ce guidage est plutôt satisfaisant en ce qui concerne l'apprentissage du **code** : la plupart des enfants apprennent à déchiffrer des textes avant 8 ans. Il est beaucoup moins satisfaisant en ce qui concerne la **compréhension** de texte, comme en témoignent les enquêtes Pisa. Cela s'explique notamment par une méconnaissance de la lecture en tant qu'acte de compréhension, d'où découlent des pratiques pédagogiques inadéquates : on confond souvent le « faire-lire » avec « l'apprendre à lire ».

Objectifs du projet

Il s'agit de construire un **module de formation initiale et continue** pour aider les enseignants à :

- * améliorer leur connaissance de l'acte lexique,
- * mieux identifier les véritables obstacles à la compréhension en lecture,
- * développer des pratiques pédagogiques adaptées pour franchir ces obstacles.

Le partenariat européen permettra d'expérimenter ces pratiques avec divers **profils d'apprenants** (en fonction de l'âge, du contexte socio-économique, de certains besoins spécifiques) et dans des **contextes d'apprentissage** diversifiés (apprentissage du français langue maternelle ou langue étrangère, dans le pays d'origine ou dans un pays étranger, travail dans les autres langues des pays participant au projet...).

Activités

Pour atteindre ces objectifs, nous développerons les activités suivantes :

- * inventaire des expériences et expertises pour l'apprentissage de la lecture/écriture ;
- * partage de formations entre les participants (lecture d'images, Français Langue Etrangère, entrée dans le sens par le corps, initiation à la gestion mentale) ;
- * développement de stratégies didactiques visant à la « recherche de sens » dans les actes de lecture, au sens large du terme (c'est-à-dire dans la lecture de tout message, qu'il soit oral ou écrit, ou qu'il passe par d'autres supports tels que l'image, la musique, la communication non verbale...);
- * réalisation de séquences d'apprentissage qui seront filmées ou présentées sous une forme multimédia ;
- * création d'un module de formation (initiale et continue) à l'usage des enseignants, sur un support multimédia (site web et DVD) ;
- * expérimentation et évaluation du module de formation ;
- * organisation d'activités de dissémination visant à garantir l'exploitation à long terme des résultats du projet.

Rozumienie tekstu czytanego : niepokojący problem

Istnieje poważny problem ze zrozumieniem czytania w krajach europejskich i na świecie. Znaczącą część populacji (20 % według badacza francuskiego Alaina Bentolila) możemy nazwać „**analfabetami**”. Dzieje się tak, ponieważ 1/5 mieszkańców naszego kontynentu potrafi odszyfrować słowa, krótkie zdania, ale nie radzi sobie ze zrozumieniem sensu krótkiego i prostego tekstu, dotyczącego życia codziennego. Jeśli weźmiemy pod uwagę rozumienie dłuższego, bardziej złożonego tekstu, w którym zawarte są elementy o walorze symbolicznym lub takie, które wynikają z innych treści, liczba osób niezrozumiejących sensu tekstu, wzrasta znacząco.

Problem nauczania czytania

Czytanie nie jest wrodzone, jest rezultatem **nauczania**. W krajach europejskich edukacja jest na wysokim poziomie, jeśli chodzi o nauczanie **kodu**. Większość dzieci uczy się odszyfrowywać teksty już przed ósmym rokiem życia. Mniej satysfakcjonujące jest jednak rozumienie tekstu, o czym świadczą ankiety Pisa. Problem logicznego **rozumienia** tekstu wynika również z nieodpowiedniego nauczania czytania, co prowadzi do niewłaściwych praktyk pedagogicznych: myli się często „kształcić – czytać” z „uczyć się czytać”.

Cele projektu

Celem projektu jest stworzenie modułu kształcenia początkowego i ustawicznego w celu pomocy nauczycielom. Projekt ma za zadanie:

- * udoskonalić znajomość aktu leksykalnego,
- * lepiej określać prawdziwe przeszkody w rozumieniu tekstu,
- * rozwijać praktyki pedagogiczne w celu pokonania tych przeszkód.

Partnerstwo europejskie pozwoli nam przeprowadzić eksperymenty pedagogiczne z dziećmi różnego pochodzenia, wieku, wywodzącymi się z odmiennych środowisk.

Uczestnictwo w projekcie uczniów pochodzących z różnych krajów, pozwoli dostrzec specyfikę trudności w uczeniu się języka ojczystego, a także języków obcych.

Praktyki

Aby osiągnąć zamierzone cele, rozwiniemy następujące praktyki:

- * spis doświadczeń i analiz, dotyczących nauki czytania i pisania,
- * podział różnych rodzajów pracy pomiędzy uczestników projektu (czytanie z obrazków, francuski - język obcy, wstęp do rozumienia poprzez gesty ciała, wstęp do zarządzania mentalnego),
- * rozwój strategii dydaktycznych, mających na celu „poszukiwanie znaczenia” w akcie czytania w szerokim rozumieniu (to znaczy w czytaniu każdego przekazu wiadomości, zarówno ustnego jak i pisanego, przekazywanego poprzez inne środki, jak: obraz, muzyka, komunikacja niewerbalna...),
- * realizacja sekwencji uczenia się, które będą filmowane lub prezentowane w formie multimedialnej,
- * stworzenie wzorca do nauki (początkowego i ciągłego) dla nauczycieli, na nośniku multimedialnym (strony internetowe i DVD),
- * eksperymentowanie i ewaluacja wzorca do nauki,
- * organizacja sposobu rozpowszechniania znajomości projektu, gwarantująca upowszechnianie rezultatów projektu w długim okresie.